

**Förskolan Orrens plan mot
diskriminering och kränkande
behandling**

Läsår: 2018

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Ledningens ansvar:

- * Se till att alla barn, vårdnadshavare och personal känner till att diskriminering och kränkningar inte är tillåtna på förskolan.
- * Se till att ny personal får ordentlig introduktion i likabehandlingsplanen och de normer och värden vi anser ska genomsyra vår verksamhet.
- * ser till att förskolan arbetar målinriktat på att främja allas lika rättigheter och motverka diskriminering.
- * Att utreda och åtgärda eventuella fall av diskriminering eller kränkningar.
- * Uppföljning med personalen görs via medarbetarsamtal, apt-möten, utifrån resultatet i medarbetarenkäten samt genom andra enskilda samtal. Vid eventuella problem är det ledningens ansvar att agera utifrån Östermalms handlingsplan mot kränkningar.
- * Arbeta med främjande åtgärder genom det systematiska arbetsmiljöarbetet, såsom arbetsplatsträffar, skyddsronder, medarbetarsamtal mm.

Personalens ansvar:

- * Följa förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan.
- * Reflektera över de normer och den etik som förmedlas i arbetslaget gentemot barngruppen, vårdnadshavare och varandra.
- * Kartlägga verksamheten på ett sådant sätt att man har möjlighet att upptäcka diskrimineringar eller kränkningar.
- * Dokumentera eventuella fall av diskriminering eller kränkning.
- * Åtgärda eventuella fall av diskriminering eller kränkning samt följa upp de åtgärder man genomfört.

Vår vision

Alla barn som börjar hos oss ska vara välkomna oavsett bakgrund. Hos oss ska de lära sig grunderna för ett demokratiskt samhälle.

Barn i förskoleålder särskiljer inte individer utifrån etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, kön, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder, könsidentitet eller könsuttryck.

Centrala Östermalms förskolor, förskolan Greven arbetar för att varje individ ska få utvecklas utifrån sina förutsättningar oavsett bakgrund. Vi tar avstånd ifrån all diskriminering och kränkande särbehandling; alla människor har lika värde. Förskolan ska vara en mötesplats för olikhet, där både barn, vårdnadshavare, personal och andra som vistas på förskolan ska mötas med lika respekt.

Vi tror också på att alla barn har förutsättningar att forma sina egna liv; hur beror på vilka förutsättningar vi ger dem. Förskolan ska erbjuda rikliga möjligheter till olika aktiviteter och möjligheter för barnen att själva bestämma vad de vill göra.

Våra förskolor ska vara arbetsplatser där alla anställda är välkomna, trygga och bli jämlikt behandlade oavsett bakgrund.

Planen gäller från

2018-01-01

Planen gäller till

2018-12-31

Barnens delaktighet

Barnens behov ska ligga till grund för planen. Barnen ska också veta att planen finns och vara delaktiga i utarbetningen av planen genom:

Intervjuer och samtal i olika former med barnen.

Via dokumentation och reflektion tar personalen reda på barnens behov och den situation som råder i barngrupperna på förskolan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Den reviderade planen mailas ut till alla vårdnadshavare.

Personalens delaktighet

All personal på förskolan är med och utformar förskolan plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Nyanställd personal har den i mappen "Information om förskolan".

Personalen reviderar planen under hösten 2017.

Förankring av planen

All personal är med och formar planen. Planen ska vara med i våra reflektioner och planering som alla våra styrdokument. Barnen har varit med om att forma dokumentet, och det kommer att följa med i våra samtal om allas lika värde, vårt värdegrundsarbete tillsammans med barnen.

Vårdnadshavarna ska få planen hemskickad. Information om hur planen görs levande i verksamheten ges bland annat genom månadsbrev möte för vårdnadshavare.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Planens innehåll används som underlag i avdelningarnas utvärdering av den Lokala arbetsplanen.

Vi tolkar även att förskoleundersökningen är en uppföljning av vårdnadshavarnas synpunkter kring förskolans arbete kring normer och värden.

Observationer och intervjuer med de äldre barnen används som utvärdering av planen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Barn, vårdnadshavare och personal.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vi upplever att vi samtalar mycket kring värdegrundsfrågor i arbetslagen och på apt - möten.

Både de yngre och de äldre barnen har arbetat med värdegrundsfrågor på olika sätt som är anpassade för deras ålder/mognad.

Våra observationer och intervjuer har visat att grupperna utvecklas mot positiv riktning utifrån likabehandlingsplanen.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-12-15

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Vi kommer att använda oss av samtal med barnen, observationer och våra dokumentationer för utvärdering.

Även synpunkter/frågor som har kommit fram under utvecklingssamtalen kommer att användas i utvärderingen.

Årets plan kommer att finnas med i avdelningens reflektionspärm och kommer att lyftas kontinuerligt under året.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Ledningen och avdelningspersonal.

Främjande insatser

Namn

Användning av barnlitteratur, drama och samtal som främjande insats för likabehandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Vårt mål är att genom litteratur, drama och samtal belysa olika sätt att vara, olika sätt att göra kön, olika familjekonstellationer, olika etniska ursprung funktionsnedsättningar osv.

Uppföljning sker kontinuerligt.

Insats

Vi väljer litteratur utifrån normkritisk synsätt för att motverka förmedling av stereotypa bilder och uppfattningar. Vi kommer att observera hur barnen pratar om olika situationer/personer och använder oss av vardagssituationer till att arbeta med detta.

Ansvarig

Tuula och Maiden

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Värdegrundsarbete i vardagen

Områden som berörs av insatsen

Kön, Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Barnen ska ha kunskap om allas lika värde oavsett kön, etnisk tillhörighet och religion.

Det följs upp kontinuerligt.

Insats

Vi uppmärksammar FN-dagen, och andra högtider som barnen har anknytning till. Vi är även med i vardagen och tar tag i situationer där vi kan få in samtal rörande värdegrunden och uppmuntra barn att bemöta andra som man själv vill bli bemött och bekräftar det positiva.

Ansvarig

Helin och Angie

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Alla barn ska veta vad man kan göra på avdelningen

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön och Ålder

Mål och uppföljning

Vi vill att alla barn vet vad man kan göra på förskolan, vilket material som finns och hur man använder den.

Uppföljs kontinuerligt

Insats

Vi introducerar alla rum och allt material för alla barn. Detta har speciellt fokus under våra första veckor under höstterminen när vi arbetar med grundverksamheten för att främja likabehandling och tillgängligheten för alla barn i förskolan.

Ansvarig

Nilla och Anita

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Arbete med våra rutiner

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Etnisk tillhörighet och Ålder

Mål och uppföljning

Alla barnen ska känna till förskolans rutiner för att skapa en trygg och trevlig miljö.

Följs upp kontinuerligt

Insats

Vi arbetar för att sätta rutinerna i början av varje termin för att skapa lugn i övergångarna, där det ibland sker saker, skapa trygghet samt främja hänsynstagande och lust att hjälpa varandra.

Ansvarig

Angie och Helin

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Barns inflytande

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Etnisk tillhörighet och Ålder

Mål och uppföljning

Barns inflytande ska styra lek, aktiviteter och lärandemiljön i förskolan.

Uppföljning sker via observationer, samtal och intervjuer med barn, kontinuerligt.

Insats

Vi observerar barngruppen, deras intressen, tar del av deras erfarenheter och tar vara på deras nyfikenhet. Det är viktigt att alla barn kommer till tals oavsett kön, ålder, personliga egenskaper osv. Vi anpassar miljön utifrån detta och planerar verksamheten så att alla barns intressen tas till vara.

Ansvarig

Tuula och Maiden

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Pedagogernas förhållningssätt

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Pedagogerna behandlar alla barn som likvärdiga och har ett respektfullt sätt för varje individ och förmedlar det till barngruppen.

Detta uppföljs i samtal vid våra möten.

Insats

Värdegrundsfrågor diskuteras i arbetslaget under våra möten, reflektionstiden och dagligen under spontana samtal. Öppenhet i arbetslaget att ta upp dilemman/problematik.

Ansvarig

Nilla och Anita

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Vi har kartlagt hur barnen använder våra lokaler och vilka de umgås/leker med.

Vidare har vi gjort kartläggning utifrån husmodellen. Vilka situationer kan uppstå, i vilka lokaler och i vilka tillfällen.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

De äldre barnen har varit med och kartlagt "möjliga risker".

Hur personalen har involverats i kartläggningen

All personal har varit med i kartläggningen, både genom husmodellen och i observationerna.

Resultat och analys

Vi har sett att det finns tillfällen och miljöer där barnen knuffas, puttas, trängs och lägger sig på varandra.

Barn blir osams om leksaker material både ute och inne.

Ute förekommer att barn kastar saker på varandra. Där finns det även ställen där man kan komma undan de vuxnas blick.

Barn kan visa att de inte vill hålla i, eller sitta bredvid en viss kompis.

Det förekommer att de äldre barnen har svårt att låta alla komma till tals och respektera varandras åsikter.

Det förekommer även att barn utesluter varandra ur lek/aktivitet på grund av ålder/kön/etnisk tillhörighet eller andra orsaker.

Det händer att barn jämför sig med kompisar. Det förekommer även att barn förlöjligar varandra fäller nervärderande kommentarer.

Det förekommer att vårdnadshavare kommenterar barnens kamrater i negativt tonläge.

Vid enstaka fall har vi hört barn att kommentera utforskande av könsidentitet på ett negativt sätt.

Det händer även att barn är nyfikna på sina och kamraternas kön.

Vissa rum är mindre tillgängliga utan pedagog för de yngre barnen.

De äldre barnen disciplinerar de yngre ibland.

Förebyggande åtgärder

Namn

Knuffar och puffar

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön och Ålder

Mål och uppföljning

Vårt mål är minimera förekomsten av knuffar och andra fysiska överträdelser.

Uppföljning sker genom kontinuerliga observationer av barngruppen.

Åtgärd

Personalen håller uppsikt över barnen.

Hos de yngsta barnen finns alltid en pedagog närvarande/rum där barnen vistas.

Barnen delas in i mindre grupper för att undvika trängsel och situationer där förekomsten av t.ex. knuffar är vanlig.

Dokumenterar (film) och dramatiserar situationer där knuffar osv. förekommer för att samtala med barnen om den typen av beteende.

Hindra lekar med våldsamma inslag.

Motivera åtgärd

Vi har valt dessa åtgärder för att kunna förebygga förekomsten av knuffar och för att skapa en bra miljö för både barn och för vuxna.

Ansvarig

Nilla och Anita

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Uteslutning

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att alla barn känner sig trygga välkomna in i gruppen. Vi vill att alla barn har flera kompisar att leka med och hindra förekomsten uteslutning och av grupperingar som andra barn har svårt att ta sig in i.

Målet är även att alla barn får bli hörda och lyssnade till både av oss vuxna som av andra barn samt att alla utvecklar respekt för det att man kan tycka och tänka olika.

Uppföljning sker genom kontinuerliga observationer samt genom samtal med barnen.

Åtgärd

Vi håller uppsikt över barnen, är närvarande och ingriper så fort vi ser uteslutning förekomma.

Vi uppmuntrar barnen att kommunicera med varandra och lösa konflikter och hjälper barnen att förstå varandras synpunkter.

Kontinuerliga samtal med barnen.

Vi använder oss av litteratur, IKT samt drama för att belysa olika dilemman väcka funderingar och som grund för samtal.

Motivera åtgärd

Vi har observerat uteslutning p.g.a. olika anledningar. Vårt mål är att skapa en trygg och pedagogiskt stimulerande miljö för barnen.

Vi anser det att vara av största vikt att barnen får förståelse för allas lika värde, allas lika rättigheter och varandras känslor och respekterar varandra.

Ansvarig

Tuula och Maiden

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Naturlig nyfikenhet

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Barn har naturlig nyfikenhet för sina och varandras kroppar. Vårt mål är att inget barn ska behöva vara med om situationer där den personliga integriteten kränks.

Vi observerar barngruppen kontinuerligt.

Uppföljning sker kontinuerligt.

Åtgärd

Vi håller uppsikt över situationer där vi tror kränkningar kan förekomma. Vi observerar gruppen

och samtalar kollegialt för att hålla koll på vilka barn som visar den typen av intresse.

Vi samtalar med barnen om integritet och rådande normer.

Motivera åtgärd

Vi förstår barnens nyfikenhet för sina och varandras kroppar som naturligt, men vill inte att något barn hamnar i situationer där den personliga integriteten kränks.

Ansvarig

Nilla Och Anita

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Dela med sig

Områden som berörs av åtgärden

Kön och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att alla barn känner att allt material på avdelningen är tillgängligt för dem antingen självständigt eller tillsammans med en pedagog. Vi vill undvika att vissa barn/grupper anses ha större rätt till visst material/leksaker än andra.

Åtgärd

Vi introducerar allt material till alla barn och samtalar kring hur det ska användas. Vi ska även se att barnen roterar mellan olika rum/aktiviteter. Vi samtalar även med barnen om vikten av att dela med sig och turas om.

Motivera åtgärd

Vi har kunnat observera att det förekommer situationer när några barn anses ha rätten till vissa leksaker/visst material framför andra. Allt material finns till för alla barn. Även saker som att dela med sig och turas om är svåra och är viktiga att kunna.

Ansvarig

Helin och Angie

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Verbala kränkningar

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet och Ålder

Mål och uppföljning

Vi vill att alla barn kan uttrycka sig och sin identitet på det sättet de själva vill och känner sig bekväma med och även våga testa nya saker och bli respekterade för det hur de är, vad de kan osv. Vi vill inte att något barn blir förlöjligad, nervärderad eller på annat sätt kränkt. Vi önskar att även vårdnadshavare har detta förhållningssätt.

Vi uppföljer kontinuerligt både i personalgruppen och tillsammans med barnen i form av samtal och barnintervjuer.

Åtgärd

Vi använder oss av samtal, drama, litteratur samt IKT för att belysa denna typer av situationer och öka barnens förståelse och respekt för varandras sätt att vara. Ser/hör vi denna typen av kommentarer kommer vi omedelbart samtala med de inblandade.

Vi informerar även vårdnadshavare om vikten att prata på ett respektfullt sätt om alla barnen på förskolan.

Motivera åtgärd

Vi har observerat att barn kan fälla negativa kommentarer om t.ex. varandras teckningar eller sättet någon uttrycker sig.

Vidare har vi hört hur sättet vårdnadshavarna pratar om andra barn påverkar hur barnen i gruppen ser varandra.

Ansvarig

Tuula och Maiden

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Namn

Ålder som makt

Områden som berörs av åtgärden

Ålder

Mål och uppföljning

Vi vill att alla barn oavsett ålder kan komma till tals, använda materialet och få sina rättigheter respekterade.

Uppföljning sker kontinuerligt.

Åtgärd

Vi är uppmärksamma på hur de yngre barnen tar sig in i lekarna, får tillgång till materialet och blir lyssnade till. Vi är även observanta på situationer där de äldre barnen disciplinerar de yngre eller hjälper dem i situationer när de inte vill ha hjälp.

Motivera åtgärd

Vi ser ibland att de äldre anser sig ha rätten till att tillrättavisa, hjälpa, utesluta ur leken p.g.a. ålder.

Ansvarig

Helin och Angie

Datum när det ska vara klart

2018-06-15

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår förskola

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Vi är närvarande i barngruppen och observerar lekarna, samtalstonen, konstellationer och attityder i barngruppen. Vi kommunicerar med varandra i arbetslaget kring dessa frågor. Vi dokumenterar med text, bild och film för att få syn på eventuella situationer.

Kommunikationen med vårdnadshavarna är viktig för att få information om hur barnen och vi upplever förskolevistelsen.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Vårdnadshavare är alltid välkomna att vända sig till personalen på respektive avdelning med frågor gällande likabehandling. Detta kan ske genom daglig kontakt, telefon eller mail.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Vid misstanke om kränkning samtalar vi enskilt med de berörda parterna. Vi observerar barnen och vid behov kontaktas ledningen och barnens vårdnadshavare.

Om trakasserier eller kränkning förekommit kommer vi att se över förskolans rutiner och användandet av förskolans miljö för att förhindra att det fortsätter. Hela barngruppen involveras i samtal kring den typen av kränkningar som ärendet gäller.

Vi använder och följer anvisningarna i Stockholms stads blanketter för utredning och åtgärdsplan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Vi använder och följer anvisningarna i Stockholms stads blanketter för utredning och åtgärdsplan. Ledningen kontaktas omedelbart.

Rutiner för uppföljning

Uppföljningen sker i samtal med de berörda.

Rutiner för dokumentation

När vi har misstanke börjar vi dokumentera med text, bild och film.

Ansvarsförhållande

All personal på förskolan har lika stort ansvar att uppmärksamma om kränkningar eller orättvisor sker mellan barn-barn, barn – vuxen eller vuxen-vuxen.

Avdelningsansvarig förskollärare är ansvarig för att Stockholms stads blanketter mot kränkning med utredning, åtgärdsplan och uppföljning fylls i och följs. Förskolechefen som har det yttersta ansvaret ska skriva under de ifyllda blanketterna

Lagar och riktlinjer

FN:s barnkonvention

artikel 2 anger: "Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt".

Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna

Artikel 14 i Europakonventionen anger att "Åtnjutandet av de fri- och rättigheter som anges i konventionen skall säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt".

Diskrimineringslagen

Diskriminering definieras i diskrimineringslagen 4§ och är ett övergripande begrepp för negativ behandling av individer eller grupper som leder till att de missgynnas utifrån olika diskrimineringsgrunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där institutioner genom t ex strukturer och arbetssätt missgynnar personer utifrån diskrimineringsgrunderna. De åtta diskrimineringsgrunder som berör förskola är:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Ålder
- Funktionshinder
- Bristande tillgänglighet

Skollagen

Förskolans uppdrag:

Enligt kapitel 14a skollagen angående kränkande behandling samt kapitel 3 14§-16§ i diskrimineringslagen ska huvudmannen se till att:

Det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering (skollagen kap 14a 6§, diskrimineringslagen kap 3 14§)

Man förebygger och förhindrar kränkande behandling och diskriminering (skollagen kap 14a, 7§, diskrimineringslagen kap 3,15§)

Att det upprättas en årlig plan/likabehandlingsplan (skollagen kap 14a, 8§, diskrimineringslagen kap 3, 16§)

Läroplanen

I läroplanen (lpfö 98, rev. 2010) står det "inget barn skall i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionshinder eller för annan kränkande behandling". Vidare skriver man att

”Förskolan ska motverka (förskolans markering) traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar skall i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller”.

Stockholms stads förskoleprogram

I den skriver man att ”Barn ska mötas med respekt, känna sig trygga och kunna ha inflytande över sin vardag”. Vidare att ”förskolorna ska arbeta aktivt och förebyggande med likabehandling, mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet dokumenteras i en plan och utgår från förskolans värdegrund,...

Kränkande behandling

I skollagens kapitel 14a 3§ definieras kränkande behandling som:

ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Lag (2008:571).

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några:

- Kränker principer om alla människors lika värde
- Kränkningar är ett sätt att utöva makt och förtryck
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (t ex slag, knuffar, tafsande)
- Verbala (att bli hotad, kallad för nedsättande uttryck)
- Psykosociala (utfrysning, ryktesspridning, ignorerande)
- Text- och bildburna (klotter, brev, lappar, sms, mms, mail mm)

Begrepp

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn. Diskrimineringen kan antingen vara direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

När ett barn, eller en grupp av barn, behandlas sämre än andra barn.

Indirekt diskriminering

Genom att alla barn behandlas lika genom att tillämpa en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn eller en grupp barn.

Trakasserier

Trakasserier är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna.

Annan kränkande behandling

Men annan kränkande behandling menas ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som saknar koppling till diskrimineringsgrunderna.

Jämlikhet

Jämlikhet innebär alla människors lika värde. Det innebär att alla människor ska vara lika inför lagen och ha samma rättigheter oavsett etnicitet, tro, utseende, sexuell läggning, status, åsikt, handikapp eller kön. Trakasserier och diskriminering på grund av olikheter är därför inte tolererbart.

Jämlikhet handlar också om att ställa till rätta maktobalanser mellan grupper som definieras utifrån de fem diskrimineringsgrunderna. Grunden är FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna som antogs 1949. Den slår fast: "Alla människor är födda fria och lika i värde. Envar är berättigad till alla de fri- och rättigheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationalitet eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt" (artikel 1 och 2 ur FN:s förklaring).

Jämställdhet

Jämställdhet är en av de viktigaste jämlikhetsfrågor eftersom det berör alla oavsett etnicitet, religion, sexuell läggning mm. Jämställdhet innebär i Sverige att kvinnor och män har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

Genus

Innebär att man "görs till sitt kön". Det är den bild och uppfattning som vår kultur har av hur man förväntas vara som kvinna och man.

Normkritik

Normer är informella regler som finns överallt, ibland stöttande och ibland begränsande. Syftet med normkritik är att synliggöra, problematisera och förändra föreställningar som ligger till grund för t ex diskriminering.

Det handlar om:

- Att synliggöra normer
- Att ifrågasätta normer
- Att synliggöra privilegier
- Att granska sin egen position